

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Sžhu/1/2014
Identifikačné číslo spisu:	1011201988
Dátum vydania rozhodnutia:	19.05.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Gerdová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1011201988.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Gerdovej a sudcov JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Jozefa Milučkého v právnej veci žalobcu: MARIANUM - Pohrebníctvo mesta Bratislavy, príspevková organizácia, Svätoplukova 3, Bratislava, právne zastúpený: JUDr. Anna Lišková, advokátka, Šafárikovo nám. 7, Bratislava, proti žalovanému: Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, Drieňová 24, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2011/DZ/R/2/044 zo dňa 21. októbra 2011, v konaní o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/249/2011-154 zo dňa 16. januára 2014, jednomyselne

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/249/2011-154 zo dňa 16. januára 2014 p o t v r d z u j e.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovaného (ďalej „Úrad“) č. 2011/DZ/R/2/044 zo dňa 21. októbra 2011, ktorým Rada Protimonopolného úradu Slovenskej republiky na základe rozkladu žalobcu a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžh/3/2010 z 03. mája 2011 zmenila podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) rozhodnutie Protimonopolného úradu Slovenskej republiky, odboru zneužívania dominantného postavenia č. 2008/DZ/2/1/052 zo dňa 30. júna 2008 v bode 8 výroku tak, že:

Podľa § 38 ods. 1 zákona číslo 136/2001 Z.z. uložil za zneužívanie dominantného postavenia uvedeného v bode 1, 3, 5 a 6 výroku rozhodnutia Rady Protimonopolného úradu Slovenskej republiky č. 2008/DZ/R/2/113 zo dňa 19. decembra 2008 v spojení s prvostupňovým rozhodnutím č.

2008/DZ/2/1/052 zo dňa 30. júna 2008 podnikateľovi MARIANUM - pohrebništvo mesta Bratislavy, pokutu vo výške 235.200,-Eur, ktorú bol žalobca povinný uhradiť na účet Protimonopolného úradu Slovenskej republiky do šesťdesiatich dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Krajský súd citoval ustanovenia § 4 ods. 1, § 8 ods. 1, ods. 2, ods. 6, § 10 ods. 3, § 22 ods. 1 písm. b/, § 38 ods. 1, ods. 7, ods. 8, ods. 10 a ods. 13 zákona č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže (ďalej len „zákon č. 136/2001 Z.z.“) a rozsudok odôvodnil tým, že po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru totožnému so záverom správneho orgánu, že preskúmaným rozhodnutím žalovaného správneho orgánu nedošlo k porušeniu zákona.

V odôvodnení ďalej uviedol, že NS SR rozhodnutím sp. zn. 3Sžh/3/2010 z 03. mája 2011 potvrdil, že žalobca zneužil svoje dominantné postavenie tak, ako to v rozhodnutí č. 2008/02/R/113 vymedzil úrad. Z citovaného rozsudku najvyššieho súdu vyplýva právny názor, že podnikateľ musí mať možnosť poznať procesné znenie praktiky, ktorá je zakázaná a až potom ho možno sankcionovať. Krajský súd nesúhlasil s názorom žalobcu, že ako prioritnou je potrebné zaoberať sa otázkou existencie a trvania správneho deliktu, to znamená, že správny delikt, ktorého sa mal žalobca dopustiť, môže žalovaný subsumovať pod generálnu klauzulu až momentom, resp. nadobudnutím právoplatnosti tohto znenia je možné hovoriť o tom, že žalovaný novokonštituoval skutkovú podstatu zneužitia dominantného postavenia na trhu, čo je hmotno-právna podmienka pre správny delikt. V tomto prípade, podľa názoru žalobcu, v čase vydania rozhodnutia skutok neexistoval a netrval. Dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia Rady (12.01.2009) došlo ku kreovaniu nových skutkových podstát pod bodmi 1 a 6 výroku. Žalovaný teda mohol sankcionovať žalobcu až po tom, čo by preukázal, že porušoval povinnosti po uvedenom dátume. Krajský súd uviedol, že z rozsudku NS SR nevyplýva názor, že by na sankcionovanie podnikateľa na základe konštatovania porušenia zákona o ochrane hospodárskej súťaže v zmysle generálnej klauzuly bolo potrebné vždy predchádzajúce rozhodnutie úradu vo vzťahu ku konkrétnemu podnikateľovi a jeho konkrétnemu konaniu. Takáto prax by znamenala vyhnúť sa sankcionovaniu. Podstatným je podľa názoru súdu skutočnosť, či predchádzajúca rozhodovacia prax úradu vo vzťahu k iným podnikateľom poukazovala na to, že rovnako ako konanie žalobcu v tomto prípade môže byť zneužitím dominantného postavenia. S názorom žalobcu, že konanie, ktorým došlo k zneužitiu dominantného postavenia na relevantnom trhu nemožno sankcionovať bez predchádzajúceho upozornenia delikventa na protisúťažné konanie zo strany úradu, sa krajský súd nestotožnil, pretože jeho aplikácia by bola v absolútnom rozpore s doterajšou aplikačnou praxou Európskej komisie, ako aj Súdneho dvora, ktorý vymedzil zneužitie ako „objektívny pojem, ktorý vystihuje spôsoby správania podniku v dominantnom postavení, ktorých podstatou je ovplyvnenie štruktúry trhu, na ktorom je na základe prítomnosti dominantného podniku stupeň súťaže oslabený a ktorých cieľom je vytvorenie prekážok rozvoja súťaže na tomto trhu za použitia prostriedkov, ktoré sa líšia od tých, ktoré riadia normálnu súťaž výrobkov a služieb medzi súťažiteľmi“.

V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že koncepcia zneužitia dominantného postavenia sa neobmedzuje len na konanie, ktoré pôsobí negatívne vo vzťahu k ostatným súťažiteľom, ale zahŕňa aj konanie, ktoré poškodzuje spotrebiteľov, pretože neprimerané ceny, ktoré majú účinky a vplyv na postavenie užívateľov alebo spotrebiteľov, sú tiež zakázané (Hoffmann Roche v. Komisia).

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 3Sžh/3/2010 z 03.05.2011 zrušil rozhodnutie Rady PMÚ SR č. 2008/02/R/113 vo výroku pod bodom 8 o uložení pokuty. Z predmetného rozsudku je zrejmé, že právny názor sa týka naplnenia základných princípov a zásad správneho trestania, konkrétne zásady *nullum crimen sine lege nulla poena sine lege*. Generálna klauzula zneužitia dominantného postavenia sama o sebe podľa najvyššieho súdu nenapĺňa požiadavku zákonného stanovenia, čo je správnym deliktom a konštatoval, že rovnako je koncipované zneužitie dominantného postavenia v čl. 102 zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktorý znie: „akékoľvek zneužívanie dominantného postavenia na vnútornom trhu, či jeho podstatnej časti jedným alebo viacerými podnikateľmi sa zakazuje ako nezlučiteľné s vnútorným trhom, ak sa tým ovplyvní obchod medzi členskými štátmi. Takéto zneužívanie môže zahŕňať najmä“

Pokiaľ ide o objektívnu stránku (záujem na tom, aby nedošlo k zneužívaniu dominantného postavenia na fungujúcej hospodárskej súťaži) vymedzenia skutkovej podstaty správneho deliktu v rámci generálnej klauzuly, nielen ona samotná stanovuje podmienky deliktu. Teória správnych deliktov takisto uznáva, že zákon takéto konanie nemusí v rámci skutkovej podstaty vyslovene konkretizovať. Zneužitie dominantného postavenia je treba chápať v rovine účelu celého zákona a všetkých relevantných pojmov, ktoré obsahuje. V tejto súvislosti poukázal krajský súd aj na právny názor NS SR uvedený v rozsudku sp. zn. 2Sžpu/1/2012 z 18.04.2013, z ktorého citoval.

V preskúmvanej veci dospel súd k záveru, že jednotlivé praktiky uplatňované žalobcom, ani jeho konanie ako celok nenapĺňali skutkové podstaty demonštratívne vymedzených praktík § 8 ods. 2 písm. e/. Zároveň však ale napĺňali znaky konania, ktoré mohlo obmedziť hospodársku súťaž. V prípade vykorisťovateľských praktík úrad preukázal i neodôvodnený prospech, ktorý bol získaný na úkor spotrebiteľov dominantným podnikateľom na trhu.

Čo sa týka námietky žalobcu k spôsobu určenia obratu pre výpočet výšky pokuty, krajský súd sa s ňou nemohol stotožniť, nakoľko je nesporné, že úrad a Rada vychádzali z relevantného obratu, ktorý vo vzťahu k jednotlivým praktikám odráža ekonomickú situáciu dominantu v období, kedy dochádzalo k porušovaniu zákona. Úrad aplikoval kritériá uvedené v § 38 ods. 10 zákona, pričom za rozhodujúce považoval závažnosť a dĺžku trvania protiprávneho konania jednotlivých posudzovaných praktík a z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, že pri praktike podmieňovania služby zapožičania obradnej siene na cintorínoch a praktike podmieňovania poskytnutia služby za požičanie obradnej siene v krematóriu vychádzal zo sumy relevantných obrátov podnikateľa dosiahnutých na príslušných trhoch. K uvedeným praktikám dochádzalo pritom na rozdielnych relevantných trhoch a tiež dĺžka protiprávneho konania a jeho skončenie bolo v týchto prípadoch rozdielne.

So žalobcom namietanou skutočnosťou, že jeho prípad je niečím novým, že nemohol predvídať, že porušuje zákon a preto je dôvod na uloženie len symbolickej pokuty, krajský súd nesúhlasil. Zníženie, resp. neuloženie pokuty s odvolaním sa na tzv. princíp predvídateľnosti sa vzťahuje vo všeobecnosti na nové sektory, resp. osobitné tovary alebo druhy služieb, resp. praktiky, ktoré ešte neboli predmetom minulého posudzovania. V tomto prípade však ale Rada úradu poukazuje vo svojom rozhodnutí už na viaceré minulé právoplatné rozhodnutia úradu, ktorými boli kreované praktiky, ktoré sa vyskytli aj v prípade žalobcu. Podnikateľ Marianum mal možnosť predvídať zásah úradu v rámci cintorínskych a pohrebných služieb, keďže v tomto prípade išlo o prvé správne konanie vedené v danom sektore a ani o prvú uloženú pokutu. Okrem správnych konaní, kde účastníkom bol priamo žalobca, úrad tiež zasahoval vo vecne obdobných praktikách voči iným typom subjektov (napr. rozhodnutie Rady vo veci Cintoríny Komárno) a v minulosti aj priamo voči podnikateľovi Marianum na základe vyvolaných neustále sa opakujúcich sťažností, cca od roku 1992.

Je nesporné, že úrad pokutu v prípade zistenia porušenia zákona v súlade s princípom legality a v spojení s ust. § 38 ods. 1 uložiť musí. Sektor cintorínskych a pohrebných služieb je predmetom ingerencie úradu dlhodobo aj prostredníctvom využitia iných nástrojov ako priamych zásahov voči podnikateľom. V tomto prípade je podľa názoru súdu možné konštatovať, že princíp predvídateľnosti bol zachovaný, nakoľko podnikateľ Marianum mal dostatočnú vedomosť o aplikácii zákona v sektore, ako aj o konkrétnych súťažných problémoch, keďže bol účastníkom správneho konania už v minulosti a šlo o praktiky s rovnakým účelom a cieľom.

Záverom krajský súd vyhodnotil, že na účely stanovenia výšky pokuty vychádzal žalovaný z jedného východzieho relevantného obratu z cintorínskych služieb a to za rok 2005 (na rozdiel od roku 2007, ktorý bral do úvahy úrad), keďže tento predstavuje obrat z cintorínskych služieb za posledné uzavreté účtovné obdobie, v ktorom sa účastník konania dopustil porušovania. Rada úradu vychádzala zo správnych údajov poskytnutých účastníkom konania, t.j. relevantný obrat za rok 2005, a potom, čo Rada úradu opravila postup vyčíslenia pokuty prvostupňovým orgánom v zmysle Metodického pokynu o postupe pri určovaní pokuty (ďalej len „Metodický pokyn“), došlo následne k zmene výšky vyčíslenej pokuty. Rada úradu sa stotožnila s posúdením závažnosti konania žalobcu z hľadiska jeho povahy,

dopadu na trh, ako aj skutočnosti, že išlo len o trh lokálneho charakteru. Išlo o vykorisťovateľské praktiky, ktoré sa štandardne považujú za menej závažné ako vylučovacie praktiky z pohľadu rozsahu dopadov, ktoré sa prejavili v tomto prípade v získanom prospechu, avšak toto konanie malo v tomto prípade väčší rozsah ako predchádzajúce praktiky, a úrad ho ohodnotil vyšším koeficientom za závažnosť a to 3% z relevantného trhu. Z hľadiska dĺžky trvania porušovania zákona (3 roky) dochádzalo na vymedzenom relevantnom trhu kontinuálne k porušeniu vykorisťovateľského charakteru a to počnúc 09.08.2004 (keď podnikateľ začal účtovať poplatok za likvidáciu hrobového pomníka), pričom od 29.03.2005 začal uplatňovať aj posudzovaný poplatok za likvidáciu kvetinových darov, do 31.07.2006. Výsledná suma pokuty tak bola ustálená na 235.200 € a neprevyšuje 10%-né zákonné maximum z celkového obratu podnikateľa predchádzajúcemu roku vydania rozhodnutia úradu tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 3 zákona o ochrane hospodárskej súťaže.

Na základe vyššie uvedených skutočností Krajský súd v Bratislave konštatoval, že generálna klauzula a jej interpretácia žalovaným je dostatočnou pre rozhodnutie o určitom konaní ako o správnom delikte a dospel k záveru, že preskúmaným rozhodnutím nedošlo k porušeniu zákona.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie a navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zruší, vec mu vráti na ďalšie konanie a v prípade úspechu prizná náhradu trov konania z dôvodu, že krajský súd na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Značná časť dôvodov odvolania žalobcu je zahrnutá pod písmena a/ až n/ odvolania a je argumentačne zameraná na právny názor uvedený v rozsudku NS SR sp. zn. 3Sžh/3/2010 (sčasti aj rozsudok NS SR sp. zn. 1Sžhp/2/2008), na ktorý sa odvoláva a tiež na citáciu jednotlivých častí rozsudku krajského súdu, s ktorými sa nestotožňuje, a ktorého odôvodnenie považuje za nepresvedčivé, nejasné, nezrozumiteľné, nepreskúmateľné, ba dokonca za arbitrárne. Žalobca s uloženou pokutou nesúhlasí, považuje ju za nezákonnú vo väzbe na právomoci žalovaného podľa ust. § 22 ods. 1 písm. b/ O.s.p. a jej výšku, keďže žalovaný vychádzal z výpočtu obratu za účtovné obdobie, kedy došlo k ukončeniu protiprávneho stavu danej praktiky a nie z obratu za účtovné obdobie predchádzajúce vydaniu rozhodnutia ako ukladá zákon, teda z obratu za rok 2007, za rozpornú s § 38 zákona.

Za najdôležitejšiu časť odôvodnenia napadnutého rozsudku považuje žalobca právne posúdenie. Krajský súd konštatoval, že z rozsudku NS SR sp. zn. 3Sžh/3/2010 z 03.05.2011 vyplýva právny názor, že podnikateľ musí mať možnosť poznať procesné znenie praktiky, ktorá je zakázaná až potom ho má možnosť sankcionovať. Tento názor súdu je podľa žalobcu právne nesprávny, nevecný, nezrozumiteľný a nelogický, pretože opak je pravdou. Na sankcionovanie podnikateľa na základe konštatovania porušenia zákona na ochranu hospodárskej súťaže v zmysle generálnej klauzuly je vždy potrebné predchádzajúce rozhodnutie úradu, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu podnikateľovi a jeho konkrétnemu konaniu. Žalobcovi nie je zrejmé, čo týmto konštatovaním prvostupňový súd mienil.

Podľa názoru prvostupňového súdu podstatnou v tomto prípade je skutočnosť, či predchádzajúca prax úradu vo vzťahu k iným podnikateľom poukazovala na to, že rovnako tak, ako konanie žalobcu v tomto prípade, môže byť zneužitím dominantného postavenia. Toto konštatovanie zostalo súdom neodôvodnené, bez vysvetlenia jeho obsahu ako takého alebo vo väzbe na iné tvrdenia súdu alebo účastníkov a možno ho považovať v tejto časti za svojvoľné, čo vedie k záveru o nepreskúmateľnosti alebo arbitrárnosti.

Žalobca ďalej poukázal na odôvodnenie rozsudku týkajúce sa zrušenia výroku o pokute (bod 8 výroku rozhodnutia), kde krajský súd konštatuje, že právny názor NS SR sa týka naplnenia základných princípov a zásad správneho trestania konkrétne zásady nullum crimen sine lege nulla poena sin lege. Generálna klauzula zneužitia dominantného postavenia sama o sebe podľa NS SR nenapĺňa požiadavku zákonného stanovenia, čo je správnym deliktom. Súd konštatoval, že rovnako je koncipované zneužitie dominantného postavenia v čl. 102 Zmluvy o fungovaní EU a uvádza jeho definíciu. Žalobca upozorňuje,

že aj v tomto prípade prvostupňový súd nepodal žiadne premostňujúce konkrétne vysvetlenie tvrdených skutočností s daným prípadom tak, aby ozrejmilo ním uvádzané skutočnosti, že na jeho prípad sa vzhľadom na výlučné zneužívanie postavenia na lokálnom trhu nebude aplikovať článok 102 ZFEÚ, lebo nemôže ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi, ale § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 Z.z o ochrane hospodárskej súťaže.

Pokiaľ ide o tvrdenia súdu, že zneužitie dominantného postavenia je potrebné chápať v rovine účelu celého zákona a všetkých relevantných pojmov, ktoré to obsahuje, a to, že objektom je záujem chránený zákonom a daným ustanovením vymedzujúcim skutkovú podstatu deliktu (ktorá je charakteristická štyrmi znakmi - subjekt, subjektívna stránka, objekt, objektívna stránka) a objektívnou stránkou skutkovej podstaty deliktu, že v súlade s uvedeným je záujem na tom, aby nedošlo k zneužívaniu dominantného postavenia na fungujúcej hospodárskej súťaži, ide o tvrdenia pôsobiace zmätočne a nepresvedčivo, bez opory v konkrétnych ustanoveniach zákona, prípadne stanovisk odbornej verejnosti a predchádzajúcich judikátov. Rovnako tak sa javí konštatovanie súdu, že jednotlivé praktiky uplatňované žalobcom, ani jeho konanie ako celok, nenapĺňali skutkové podstaty demonštratívne vymedzených praktík § 8 ods. 2 písm. e/, zároveň však ale napĺňali znaky konania, ktoré mohlo obmedziť hospodársku súťaž.

Za nedostatočné, v rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. považuje žalobca odôvodnenie ohľadom výpočtu výšky pokuty, taktiež odôvodnenie námietky, že jeho prípad je niečím novým, ako aj, že princíp predvídateľnosti bol zachovaný, nakoľko Marianum mal dostatočnú vedomosť o aplikácii zákona v sektore, ako aj o konkrétnych súťažných problémoch.

Na záver uviedol, že prvostupňový súd na jeho argumenty uvedené v žalobe nepodal špecifické (žiadne) odpovede, aj keď sú pre rozhodnutie rozhodujúce a to najmä:

dodržiavanie základných princípov a zásad správneho trestania žalovaným vo väzbe na aplikáciu skutkovej podstaty zneužitia dominantného postavenia založené na generálnej klauzule vo väzbe na čl. 49 Ústavy SR v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, „že len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach a majetku možno uložiť za jeho spáchanie“,

že ustálenie novej skutkovej podstaty zneužitia dominantného postavenia žalovaným na generálnej klauzule (demonštratívnej právnej norme) má konštitutívny význam, a že žalovaný v danom prípade skutkovú podstatu priamo kreoval,

že až týmto okamihom k splneniu požiadavky zásady č. 1 „Sankcie, ktoré je možné uložiť, ako aj okolnosti, za ktorých môžu byť uložené, musia byť stanovené zákonom“ a zásady č. 2 „Žiadna správna sankcia nemôže byť uložená za konanie, ktoré v čase, keď sa stalo, nebolo v rozpore s platným zákonom.“

V spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR a zásady *nulum crimen, nulla poena sine lege*,

že je potrebné dodržať zásadu proporcionality, kedy podnikateľ musí mať možnosť poznať presné znenie praktiky, ktorá je zakázaná a až po tomto momente ho možno sankcionovať,

že došlo k porušeniu § 250j odsek 6/ O.s.p. - správny orgán je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie,

že žalovaný zaviedol pojem relevantný obrat v zmysle Metodického pokynu úradu, ktorým odôvodňuje výpočet pokuty v danom prípade, avšak zákon takýto pojem nepozná (pozná len celkový obrat podnikateľa v zmysle § 38 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 3 zákona).

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť. K tvrdeniam žalobcu, ktoré úrad zhrnul do bodov a/ až d/ svojho vyjadrenia, a to tak, že podľa žalobcu:

a/ úrad v rozhodnutí neakceptoval právny názor najvyššieho súdu týkajúci sa aplikácie Generálnej klauzuly, ktorý uviedol, že v rozhodnutí úradu bola úradom ustálená nová skutková podstata s konštitutívnymi účinkami a až vtedy, ak podnikateľ nerešpektuje týmto rozhodnutím ustálenú skutkovú podstatu, môže úrad podnikateľa sankcionovať,

b/ že žalobca nesúhlasí s tvrdením krajského súdu, podľa ktorého z rozhodnutia najvyššieho súdu v predmetnej veci nevyplýva právny názor, že by na sankcionovanie podnikateľa na základe konštatovania

porušenia zákona na ochranu hospodárskej súťaže v zmysle generálnej klauzuly bolo potrebné vždy predchádzajúce rozhodnutie úradu vo vzťahu ku konkrétnemu podnikateľovi a k jeho konkrétnemu konaniu,

c/ že zdôvodnenie krajského súdu pokiaľ ide o tvrdenia žalobcu, že prípad je niečím novým a že žalobca nemohol predvídať, že svojím konaním porušuje zákon je nedostatočné,

d/ že žalobca považuje za nedostatočne odôvodnené tvrdenie súdu, pokiaľ ide o jeho námietky týkajúce sa uplatnenia postupu úradu pri ukladaní pokuty vo väzbe na aplikáciu relevantného obratu.

Uviedol, že názor NS SR uvedený v rozsudku sp. zn. 3Sžh/3/2010 nie je možné vykladať tak široko, že by na sankcionovanie podnikateľa na základe konštatovania porušenia zákona o ochrane hospodárskej súťaže v zmysle generálnej klauzuly bolo potrebné vždy predchádzajúce rozhodnutie úradu vo vzťahu ku konkrétnemu podnikateľovi a jeho konkrétnemu konaniu. Zmysel individuálnej, ako aj generálnej prevencie ukladania sankcií by sa úplne vytratil a porušitelia zákona by tak zostali nepostihnuteľní.

Aplikáciu generálnej klauzuly v prípadoch porušenia súťažných pravidiel je potrebné odlišovať od špecifických prípadov, v ktorých sa posudzuje nový trh, sektor a pod., resp. v ktorom existuje určitá novosť prípadu. V takom prípade je priestor pre aplikáciu zásady nullum crimen. Aplikácia generálnej klauzuly ale automaticky neznamená, že si podnikateľ nebol vedomý, že jeho konanie môže predstavovať porušenie súťažných pravidiel. Špecifiká prípadu môžu odôvodňovať použitie generálnej klauzuly i tam, kde si podnikateľ musel byť vedomý porušenia zákona. S takýmto výkladom sa stotožňuje aj judikatúra Súdneho dvora EÚ.

Podľa ustálenej judikatúry podnik s dominantným postavením nesie osobitnú zodpovednosť za to, aby svojím konaním nezasiahol do účinnej a nenarušenej hospodárskej súťaže na vnútornom trhu (vec 322/81 Michelin proti Európskej komisii, Zb.1983, s.3461, bod 57; vec C-280/08 P Deutsche Telekom proti Európskej komisii, Zb. 2010, s. 1- 9555, bod 83). Súdny EÚ na základe uvedeného rozhodli, že podniky sa nemôžu dovoľávať údajnej nepredvídateľnosti pri uplatňovaní článku 102 Zmluvy o fungovaní EÚ (ZFEÚ), aby sa vyhli zákazu týmto článkom stanovenému (napr. vec T-51/89 Tetra P ak/Komisija). Európska komisia prijala celý rad rozhodnutí zákazu zneužívania dominantného postavenia, v ktorých boli uložené pokuty a to bez toho, aby v nich bol uvedený čo i len jeden z konkrétnych príkladov protisúťažného konania demonštratívne uvedených v článku 102 ZFEÚ (Vec č. C-457/10 P, Astra Zeneca).

Tento výklad zvolila neskôr aj slovenská judikatúra (vec sp. zn. 2Sžhpu/1/2012 z 18.04.2013, vec sp. zn. 8Sžhpu/1/2012 z 23.05.2013).

V danom prípade sa Rada úradu podrobne zaoberala tým, či žalobca mal možnosť vedieť, že jeho konanie je porušením súťažných pravidiel a dospela k záveru, že nejde o „novosť prípadu“, pri ktorom by bolo odôvodnené znížovanie sankcie z dôvodu, že podnikateľ nemohol vedieť že jeho konanie je porušením zákona o ochrane hospodárskej súťaže, keďže v minulosti bolo vedené konanie proti žalobcovi a vo vecne obdobných praktikách.

Pokiaľ ide o tvrdenia žalobcu týkajúce sa relevantného obratu, úrad vychádzal zo sumy relevantných obrátov podnikateľov dosiahnutých na príslušných relevantných trhoch a je v súlade s postupom stanoveným metodickým pokynom úradu pri ukladaní pokút.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) a po tom, ako bolo oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku vyvesené na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk , www.nsud.sk najmenej päť dní vopred, rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy.

Podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom orgánov verejnej správy“) sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 veta prvá O.s.p.).

V preskúmvanej veci predmetom preskúmania je rozhodnutie žalovaného číslo: 2011/DZ/R/2/044 zo dňa 21. októbra 2011, ktorým Rada Protimonopolného úradu na základe rozkladu podaného žalobcom a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžh/3/2010 z 03.05.2011 zmenila podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“) rozhodnutie Protimonopolného úradu Slovenskej republiky, odboru zneužívania dominantného postavenia č. 2008/DZ/2/1/052 zo dňa 30.06.2008 v bode 8 výroku tak, že:

Podľa § 38 ods. 1 zákona číslo 136/2001 Z.z. uložila za zneužívanie dominantného postavenia uvedeného v bode 1, 3, 5 a 6 výroku rozhodnutia Rady Protimonopolného úradu Slovenskej republiky č. 2008/DZ/R/2/113 zo dňa 19.12.2008 v spojení s prvostupňovým rozhodnutím č. 2008/DZ/2/1/052 zo dňa 30.06.2008 podnikateľovi MARIANUM - pohrebništvo mesta Bratislavy (žalobcovi) pokutu vo výške 235.200,-Eur.

Tomuto rozhodnutiu predchádzalo na NS SR konanie pod sp. zn. 3Sžh/3/2010, ktorý rozsudkom z 03. mája 2011 podľa § 250j ods. 2 písm. a), c) O.s.p. rozhodnutie Rady Protimonopolného úradu Slovenskej republiky č. 2008/02/R/113 zo dňa 19.12.2008 vo výroku pod bodom 8) o uložení pokuty žalobcovi vo výške 7.160.000,-Sk zrušil a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie, vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcovi nepriznal náhradu trov konania.

V citovanom rozsudku, ktorého odôvodnenie ďalej v príslušnom rozsahu uvádza, a ktorým najvyšší súd zrušil predchádzajúce rozhodnutie žalovaného v bode 8/ vo vzťahu k výške uloženej pokuty, najvyšší súd konštatoval a odôvodnil svoje rozhodnutie takto:

„...žalovaný v rámci správnej úvahy identifikoval konanie žalobcu - 4 praktiky zneužitia dominantného postavenia založeného na generálnej klauzule, takto:

1) Podmieňovanie poskytovania služby zapožičanie obradnej siene (domu smútku na cintoríne) poskytnutím služieb obradníka/organizátora nosičov a zapožičania katafalku na cintorínoch, ktoré prevádzkuje je zneužitím dominantného postavenia naplňujúce demonštratívne vymedzenie právnej normy uvedenej v § 8 ods. 2 zák. č. 136/2001 Z.z.

Obdobne v ust. § 7 ods. 5 zák. č. 188/1994 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže na skutky za účinnosti tejto právnej úpravy.

2) Podmieňovanie zapožičania obradnej siene poskytnutím služieb obradníka/organizátora, v krematóriu prevádzkovanom Marianumom.

3) Neopodstatnené účtovanie poplatku Likvidácia kvetinových darov po 3-4 týždňoch po pohrebe, resp. podľa želania rodiny (v cene je zahrnutá fyzická likvidácia kvetinových darov z hrobu vrátane odvozu na skládku) Paušál z cenníka prác a služieb pre cintorínske služby.

4) Neopodstatnené účtovanie poplatku Likvidácia hrobového (urnového) pomníka (v cene sú zahrnuté všetky úkony spojené s likvidáciou pomníka vrátane odvozu na skládku tuhého odpadu) Paušál z cenníka prác a služieb pre cintorínske služby novým oprávneným osobám“.

Tiež konštatoval, že „ak žalovaný na základe správnej úvahy druhovo tieto praktiky priradil ako

samostatné už k zákonom demonštratívne vymenovaným praktikám pod písmenami a) - e) v § 8 zákona č. 136/2001 Z.z., najvyšší súd nezistil v tejto úvahe žiadne zjavné a logické rozpory. Správnu úvahu považoval najvyšší súd za vykonanú vecne správne, zákonne a i proporcionálne. Tento záver obdobne platí k správnej úvahe podľa ust. § 7 ods. 5 zák. č. 188/1994 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže pre praktiky, ktoré nastali za účinnosti tohto zákona. Poukázal na to, že takéto identifikovanie (pomenovanie) praktík zneužitia dominantného postavenia je možné uskutočniť iba správnu úvahou príslušného orgánu, ktorá musí byť logická a racionálna. Ide o autoritatívne vyjadrenie úsudku kompetentnej osoby na skutkový stav. V právnom systéme musí existovať niekto, kto povie: „toto konanie podnikateľa je zneužitím dominantného postavenia“ a prvýkrát ho autoritatívne zadefinuje rozhodnutím. Právomoc protimonopolného úradu na tento úsudok je daná zákonom v ust. § 22 ods. 1 písm. b) zákona č. 136/2001 Z.z., podľa ktorého „úrad vydáva rozhodnutie o tom, že konanie alebo činnosť podnikateľa je zakázaná podľa tohto zákona alebo podľa ustanovení osobitného predpisu; rozhoduje o uložení povinnosti zdržať sa takéhoto konania a o povinnosti odstrániť protiprávny stav“.

Podľa § 245 ods. 2 O.s.p. pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia.

Najvyšší súd preto konštatoval, že žalovaným identifikované praktiky, podrobne odôvodnené v bodoch 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 na str. 13 až 25 napadnutého rozhodnutia sú zneužívaním dominantného postavenia žalobcu na relevantnom trhu tak ako vymedzil žalovaný.

Žalovaným uložená povinnosť žalobcovi vo výroku pod bodom 7) výroku zdržať sa konania uvedeného v bode 3) rozhodnutia a odstrániť protiprávny stav do 30 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia je v úplnom súlade so zákonom i so zmyslom právnej regulácie zákona.

Najvyšší súd v rozsudku ďalej uviedol:

„Zásadnou právnou otázkou pre sudcov bolo dodržanie základných princípov a zásad správneho trestania žalovaným, keď aplikoval skutkové podstaty zneužitia dominantného postavenia založené na generálnej klauzule (demonštratívnom vymedzení) zákona.

Generálna klauzula zákona, zákon samotný v tomto prípade je všeobecný a okrem formulácie „najmä“ neobsahuje explicitný opis skutkovej podstaty správneho deliktu tak, aby ním sama o sebe bola naplnená požiadavka čl. 49 Ústavy SR v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, že „len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie“. Senáty najvyššieho súdu sú jednotné v tom, že tieto princípy sa v plnom rozsahu aplikujú i v správnom trestaní i s prihliadnutím na odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. (91) 1 členským štátom o správnych sankciách z 13.2.1991, ktorý „... odolávajú sa na všeobecné zásady vzťahujúce sa na ochranu jednotlivca vo vzťahu k rozhodnutiam správnych orgánov, ktoré sú zakotvené v Rezolúcii (77) 31 a na zásady týkajúce sa voľnej úvahy správnych orgánov pri rozhodovaní zakotvené v odporúčaní (80) 2, majú na zreteli, že správne akty, ktorými sa ukládajú správne sankcie by mali byť podriadené dodatočným zárukám (dodatočne zabezpečené), odporúča vládam členským štátom, aby sa v ich právnej teórii ako aj praxi riadili zásadami stanovenými v tomto odporúčaní.

Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. (91) 1 je dôležitým interpretačným nástrojom pre národné správne súdy pri výklade zákonov týkajúcich sa správneho trestania. Najvyšší súd hodnotil napadnuté rozhodnutie v časti uloženia pokuty ako konfliktné so zásadou č. 1 „Sankcie, ktoré je možné uložiť, ako aj okolnosti, za ktorých môžu byť uložené musia byť stanovené zákonom (zakotvené v zákone)“

a so zásadou č. 2 „Žiadna správna sankcia nemôže byť uložená za konanie, ktoré v čase keď sa stalo, nebolo v rozpore s platným zákonom“.

Konfliktnosť vyplýva z povahy generálnej klauzuly, v tomto prípade z demonštratívneho vymedzenia, keď nová skutková podstata bola žalovaným ustálená v napadnutom rozhodnutí s konštitutívnymi

účinkami. Až tým, že žalovaný túto skutkovú podstatu sformuloval naplnil požiadavku, že okolnosti sú stanovené zákonom, pretože § 22 ods. 1 písm. b) zákona č. 136/2001 Z.z. dal právomoc protimonopolnému úradu vydať rozhodnutie o tom, že konanie alebo činnosť podnikateľa je zakázaná podľa § 8 ods. 2 zák. č. 136/2001 Z.z. na princípe demonštratívneho vymedzenia právnej normy. V tomto prípade, na rozdiel od zákonom explicitne uvedených skutkových podstát zneužívania dominantného postavenia v ust. § 8 ods. 2 písm. a), b), c), d) v zákone č. 136/2001 Z.z., ustálenie skutkovej podstaty zneužívania dominantného postavenia na generálnej klauzule (demonštratívnej právnej norme) má konštitutívny význam, t.z., že skutková podstata je protimonopolným úradom priamo kreovaná. A až týmto okamihom spĺňa požiadavku zásady č. 1 a zásady č. 2, ale i čl. 49 Ústavy SR a zásady nullum crimen, nulla poena sine lege. Najvyšší súd poznamenáva, že žalovaný výslovne a z obsahu spisu vyplýva, že i vedome nesubsumoval zistené praktiky pod explicitné ustanovenia skutkových podstát v zákone.

Zásada proporcionality vyžaduje, že ak protimonopolný úrad má právomoc na základe generálnej klauzuly a demonštratívneho vymedzenia zákona sformulovať nové skutkové podstaty zneužívania dominantného postavenia, na druhej strane podnikateľ musí mať možnosť poznať presné znenie praktiky, ktorá je zakázaná. Až po tomto momente ho možno sankcionovať. Činnosť protimonopolného úradu by preto mala byť zameraná na včasné identifikovanie praktík, zachytenie ich obsahu rozhodnutím, ich zakázanie a následne až na sankcionovanie, kedy už môže byť naplnená zásada nullum crimen.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu v tom, že tzv. generálna klauzula je obsiahnutá v § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 Z.z. použitím pojmu „najmä“. V zákone nie je možné zachytiť všetky skutkové podstaty správnych deliktov zneužívania dominantného postavenia a v prípade, že sa vyskytne praktika, ktorú nemožno subsumovať pod žiadnu demonštratívne uvedenú skutkovú podstatu, Úrad musí pri posudzovaní vychádzať z generálnej klauzuly týkajúcej sa zneužívania dominantného postavenia na relevantnom trhu, ale musí pritom rešpektovať zásady správneho trestania založené na generálnej klauzule, a sankciu ukladať až vtedy, ak podnikateľ nerešpektuje rozhodnutím ustálenú skutkovú podstatu. V dôsledku toho môže sankcionovať podnikateľa za obdobie, kedy bola naplnená zásada nullum crimen.

Po zrušení rozhodnutia najvyšším súdom žalovaný, vychádzajúc z pokynov uvedených v rozsudku sp. zn. 3Sžh/3/2010, vydal nové rozhodnutie, číslo: 2011/DZ/R/2/044 dňa 21. októbra 2011, ktoré je predmetom súdneho prieskumu na základe žaloby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzal zo skutkového stavu, ktorý medzi účastníkmi nebol sporný tak, ako ho podrobne popísal v odôvodnení rozsudku krajský súd. Odôvodnenie rozsudku, s ktorým sa najvyšší súd stotožňuje, je dostatočne výstižné a presvedčivé (§ 157 ods. 2 O.s.p.), reagujúce na všetky námietky žalobcu.

V preskúmvanej veci najvyšší súd z obsahu predloženého súdneho spisu, ktorého súčasťou je administratívny spis žalovaného zistil, že odvolacie námietky žalobcu sú v podstate opakovaním námietok uvedených v žalobe, s ktorými sa krajský súd v rozsudku podrobne a jednotlivo vysporiadal.

Krajský súd podrobne popísal priebeh administratívneho konania a aby odvolací súd zbytočne neopakoval už viackrát uvádzané známe skutočnosti, len v stručnosti z neho vyberá a na doplnenie dodáva nasledovné.

Právna úprava zneužívania dominantného postavenia na relevantnom trhu je zadefinovaná v ustanovení § 8 zákona č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže (ďalej len zákon č. 136/2001 Z.z.).

Najčastejšími spôsobmi zneužívania dominantného postavenia podľa § 8 ods. 2 zákona č. 136/2004 Z.z. o hospodárskej súťaži je vynucovanie neprimeraných obchodných podmienok, vrátane cien, diskriminácia iných podnikov, viazanie uzatvárania zmlúv na rôzne dodatočné plnenia a pod. Všetky

praktiky zneužívania dominantného postavenia v zákone nie je možné reálne uviesť, preto ich výpočet je len demonštratívny, čo znamená, že podnikateľ môže byť postihovaný aj za spôsob zneužívania dominantného postavenia, ktorý nie je priamo uvedený v zákone.

NS SR v rozsudku sp. zn. 3Sžh/3/2010 (ktorý predchádzal tomuto konaniu) uviedol, že medzi účastníkmi bol sporný výklad pojmu zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu, vzhľadom na jeho demonštratívne vymedzenie v ust. § 8 ods. 2

zák. č. 136/2001 Z.z.. V zmysle uvedeného právneho názoru v rozsudku bolo tiež potrebné skúmať, či v tomto prípade bol zachovaný princíp predvídavosti a to, či mohol žalobca predvídať, že jeho konanie bude posúdené ako zneužitie dominantného postavenia, za ktoré je možné uložiť pokutu.

V súvislosti s uvedeným poukázal krajský súd v odôvodnení rozsudku na právny názor NS SR uvedený v rozsudku sp. zn. 2Sžhpu/1/2012 z 18.04.2013, podľa ktorého, cit „... zákon vo všeobecnosti nedefinuje, čo sa považuje za zneužitie dominantného postavenia, avšak konkretizáciu, resp. bližšie vymedzenie tohto pojmu typické pre právo generálnych klauzúl, kde sa zaraďuje i súťažné právo, ponecháva na judikatúru. Demonštratívny výpočet praktík uvedených v § 8 ods. 2 zákona o ochrane hospodárskej súťaže má slúžiť podnikateľom hlavne k tomu, aby si mohli urobiť predstavu o najčastejších alebo najzávažnejších formách zneužitia dominantného postavenia. Ak sa v aplikačnej praxi vyskytne taká praktika, ktorá nie je uvedená v demonštratívnom výpočte (v § 8 ods. 2), tak podľa názoru senátu 2S musí úrad vychádzať z generálnej klauzuly uvedenej v zákone a postihuje, a aj musí postihovať, takéto praktiky v zmysle zásady oficiality. Je potrebné si uvedomiť, že úrad nemôže určité konanie, ktoré je správnym deliktom, podradiť pod skutkovú podstatu, ktorá mu je svojím obsahom najbližšia, pretože výpočet skutkových podstát v § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 Z.z. je neúplný. Správny orgán príslušné konanie žalobcu z hľadiska spáchaného správneho deliktu nemôže subsumovať pod približnú skutkovú podstatu takej praktiky, ktorá zjavne nespĺňa znaky konania žalobcu“.

Senát najvyššieho súdu dodáva, že predmetný rozsudok uvádza, že konštrukcia generálnej klauzuly je obdobná komunitárnej predlohe s poukázaním na článok 102 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej aj „ZFEÚ“) a je nevyhnutná, pretože nikdy nemožno normatívne podať úplný výpočet spôsobov, ktorými možno tržnú moc zneužiť na ujmu ostatných účastníkov trhu.

Súdny prieskum rozhodnutia je založený na prieskume zákonnosti, v rámci ktorej súd zisťuje správnosť aplikácie zákona na daný skutkový stav.

V tejto veci ide o konanie týkajúce sa výšky pokuty, preto je potrebné zaoberať sa len touto otázkou.

Ako bolo vyššie uvedené, v rámci správnej úvahy žalovaný identifikoval konanie žalobcu - 4 praktiky zneužitia dominantného postavenia založené na generálnej klauzule, za ktoré uložil žalobcovi pokutu vo výške 235.200,-Eur.

Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z.z. dominantné postavenie na relevantnom trhu má podnikateľ alebo niekoľko podnikateľov, ktorí nie sú vystavení podstatnej súťaži a ktorí sa vzhľadom na svoju ekonomickú silu môžu správať nezávisle.

Podľa § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 Z.z. zneužitím dominantného postavenia na relevantnom trhu je najmä

- a) priame alebo nepriame vynucovanie neprímeraných cien alebo iných neprímeraných obchodných podmienok,
- b) hrozba obmedzenia alebo obmedzenie výroby, odbytu alebo technického vývoja tovaru na úkor užívateľov,
- c) uplatňovanie rozdielnych podmienok pri zhodnom alebo porovnateľnom plnení voči jednotlivým podnikateľom, ktorými sú alebo môžu byť títo podnikatelia znevýhodňovaní v súťaži,
- d) viazanie súhlasu s uzavretím zmluvy na podmienku, že druhá zmluvná strana prijme aj ďalšie záväzky, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom tejto zmluvy, alebo

e) dočasné zneužívanie ekonomickej sily s cieľom vylúčiť súťaž.

Zneužívanie dominantného postavenia na relevantnom trhu je zakázané (§ 8 ods. 6 zákona č. 136/2001 Z.z.).

Predovšetkým je potrebné uviesť, že pre posúdenie arbitrárnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku považoval senát v zmysle ustálenej judikatúry najvyššieho súdu za kľúčové zistenie, či spôsob, ktorým odôvodnil krajský súd svoje rozhodnutie je ústavne a zákonne konformný. Inak povedané, úlohou najvyššieho súdu bolo zistiť, či spôsob výkladu príslušných ustanovení zákona, ktorým krajský súd odôvodnil svoje rozhodnutie vzhľadom na zistený skutkový stav, nie je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne a zákonne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní aplikovanej právnej úpravy (*mutatis mutandis*, rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II ÚS 127/07).

Skutočnosť, že sa odvolateľ s názorom krajského súdu nestotožňuje, sama osebe nemôže viesť k záveru o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II ÚS 87/07). Ústavný súd konštantne pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia postačuje pre záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05).

O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 127/07).

Nemožno súhlasiť so žalobcom, že aplikácia príslušných ustanovení zákona č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže krajským súdom v kontexte judikatúry Súdneho dvora EÚ a jeho výklad nie je dostatočne zrozumiteľný. Krajský súd problematiku generálnej klauzuly a relevantného trhu vyhodnotil v súlade s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá je pre Slovenskú republiku záväzná a Rada úradu v napadnutom rozhodnutí dostatočne odôvodnila použitie generálnej klauzuly ako samostatnej skutkovej podstaty zneužitia dominantného postavenia, a princíp predvídavosti a jeho aplikáciu na danú vec v zmysle pokynu uvedeného v zrušujúcom rozsudku najvyššieho súdu.

Rozsudok krajského súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov a najvyšší súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, a nevyplyva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sa žalobca s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

Je treba akceptovať názor krajského súdu, že generálna klauzula a jej interpretácia žalovaným je dostatočnou pre rozhodnutie o určitom konaní ako o správnom delikte. Ak keď jednotlivé praktiky uplatňované žalobcom nenapĺňali skutkové podstaty demonštratívne vymedzených praktík v § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 Z.z., zároveň však napĺňali znaky konania, ktoré mohlo obmedziť hospodársku súťaž.

V prípade vykorisťovateľských praktík, ktoré vedú k priamemu poklesu prospechu spotrebiteľa, úrad preukázal i neodôvodnený prospech získaný na úkor spotrebiteľov dominantným podnikateľom na trhu. Pri definícii relevantného trhu vychádzal úrad z toho, akých tovarov, resp. služieb sa konanie dominantá dotýka. Rovnako správne postupoval, keď sledoval a zisťoval praktiky žalobcu z hľadiska dopadu na relevantný trh (získaný majetkový prospech - zohľadňujúca sa iná skutočnosť pri výpočte pokuty) a posúdil závažnosť jeho konania (zneužitie dominantného postavenia zamerané voči spotrebiteľom) z hľadiska povahy, dopadu na trh ako aj skutočnosti, že posudzované praktiky sa odohrávali na trhu lokálneho charakteru.

Na základe týchto zistení dospel senát najvyššieho súdu k záveru, že v súdnej veci žalovaný v rozhodnutí dostatočne podrobne a jasne konkretizoval v čom sa prejavil negatívny efekt protisúťažných praktík žalobcu ako dominantného správcu pohrebísk v Bratislave a jedného z najväčších pohrebníctiev (praktika podmieňovania služby zapožičania obradnej siene na cintorínoch, praktika podmieňovania poskytovania služby zapožičania obradnej siene v krematóriu) na relevantnom trhu a tiež konania spočívajúceho v neoprávnenom účtovaní poplatku za likvidáciu kvetinových darov 3-4 týždne po pohrebe, a poplatku za likvidáciu hrobových pomníkov a má za to, čo vyplýva aj z dokazovania vykonaného žalovaným, že žalobca si svojho protisúťažného konania musí byť vedomý.

Podľa § 38 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z.z. Úrad za porušenie ustanovení § 4 ods. 1, § 8 ods. 6, § 10 ods. 9, § 25 ods. 5 a § 29 ods. 5 uloží pokutu podnikateľovi do 10% z obratu podľa § 10 ods. 3 za predchádzajúce uzavreté účtovné obdobie a podnikateľovi, ktorý za predchádzajúce uzavreté účtovné obdobie dosiahol obrat do 10.000,-Sk, alebo ktorý nemal žiadny obrat, alebo podnikateľovi, ktorého obrat nemožno vyčísliť, pokutu do 10.000.000,- Sk.

Úrad pri ukladaní pokuty posudzuje závažnosť a dĺžku trvania porušovania ustanovení tohto zákona, porušovania ustanovení osobitného predpisu alebo porušovania podmienky, povinnosti alebo záväzku uloženého rozhodnutím úradu. Úrad pri posudzovaní závažnosti porušovania berie do úvahy jeho povahu, skutočný dopad na trh a tam, kde je to účelné, veľkosť relevantného trhu. Okrem týchto kritérií úrad pri ukladaní pokuty berie do úvahy aj iné skutočnosti, najmä opakované porušovanie tým istým podnikateľom, odmietnutie podnikateľa spolupracovať s Úradom, postavenie podnikateľa ako vodcu alebo iniciátora porušovania, získanie majetkového prospechu v dôsledku porušovania alebo neplnenia dohody obmedzujúcej súťaž v praxi (§ 38 ods. 10 zákona č. 136/2001 Z.z.).

Trestanie za správne delikty (priestupky, správne delikty právnických osôb a správne delikty fyzických osôb - podnikateľov) musí podliehať rovnakému režimu ako trestný postih za trestné činy (čl. 1 ods. 1 prvá veta, ods. 2 a čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky, nález Ústavného súdu SR (č. ÚS 17/199 9 z 22.09.1999, I. ÚS 44/1999 z 13.10.1999), čl. 6 ods. 1 prvá veta Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Odporúčanie výboru ministrov č. R(91) pre členské štáty o správnych sankciách, judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, judikatúra slovenských súdov). Hranice medzi trestnými deliktami, za ktoré ukladá trest súd a deliktami, za ktoré ukladajú sankcie správne orgány, sú určené prejavom vôle zákonodarcu.

Kritériá pre ukládanie sankcií, ktoré ustanovuje zákon, v tomto prípade zákon č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže, sa nemenili.

Treba zdôrazniť, že pokuta z hľadiska generálnej prevencie má represívny charakter a jej výška, pokiaľ má mať aj odstrašujúci efekt a motivovať podnikateľa k dodržiavaniu zákona, má byť uložená tak, aby presiahla nadobudnutý majetkový prospech (dosiahnutý z uvedených praktík).

Žalovaný aplikujúci kritéria ustanovenia § 38 ods. 10 zákona (dĺžka a závažnosť protiprávneho konania) správny orgán pri uložení pokuty v prejednávacom prípade ako podklady použil v konaní zadovážené dôkazné prostriedky - listinné dôkazy, a v posúdení závažnosti konania žalobcu zhodnotil lokálny charakter trhu. Pokuta uložená žalobcovi predstavuje 10% obratu za účtovné obdobie predchádzajúce vydaniu rozhodnutia a zároveň neprevyšuje 10% hranicu zákonného maxima z celkového obratu podnikateľa predchádzajúceho roku vydania rozhodnutia úradu.

Žalovaný sa s jednotlivými námietkami žalobcu v rozhodnutí dostatočne logicky a argumentačne vysporiadal a mimoriadne podrobne, vyčerpávajúce, presvedčivé, logické a zákonu zodpovedajúce boli aj dôvody jeho rozhodnutia. Žalovaný vymenúva a vyhodnocuje jednotlivé námietky žalobcu uvedené v rozklade proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu, posudzuje ich opodstatnenosť a podrobne sa s každou jednou vysporiada, pričom podrobne vysvetľuje svoje postupy aj pri ukladaní pokuty žalobcovi.

Výpočet pokuty, vychádzajúc z relevantného obratu, vo vzťahu k jednotlivým praktikám odráža ekonomickú situáciu dominantu v období, kedy dochádzalo k porušovaniu zákona. Relevantným obratom je obrat (bez daní) dosiahnutý podnikateľom z predaja tovarov a služieb, ktorých sa narušenie alebo obmedzenie súťaže priamo alebo nepriamo dotýka a to na vymedzenom priestorovom relevantnom trhu.

V danom prípade žalovaný vychádzal z posledného uzavretého účtovného obdobia, v ktorom sa žalobca zúčastnil na protisúťažnom konaní a k ustáleniu výšky uloženej pokuty, ktorá predstavuje 235.200,-Eur a zároveň neprevyšuje 10% hranicu zákonného maxima z celkového obratu podnikateľa predchádzajúcemu roku vydania rozhodnutia úradu tak, ako je upravené v § 38 ods. 1 zákona č. 136/2001 Z.z. v spojení s § 10 ods. 3 citovaného zákona o ochrane hospodárskej súťaže, dospel správny orgán na základe údajov o celkovom obrate, ktoré predložil žalobca listom z 21.10.2011.

Nad rámec uvedeného, vzhľadom na námietku žalobcu vo vzťahu k nejednotnosti doterajšej judikatúry najvyššieho súdu, ktorý sa vo svojej rozhodovacej činnosti viackrát zaoberal uvedenou problematikou, dáva najvyšší súd do pozornosti judikát (obsahujúci 4 právne vety) prijatý na zasadnutí správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 14. apríla 2015, v tomto znení:

1. Konštrukcia generálnej klauzuly, ako je zakotvená v zákone číslo 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže (§ 8 ods. 2) vo vzťahu k jednotlivým demonštratívne vymenovaným skutkovým podstatám je nevyhnutná, pretože v súťažnom práve nikdy nemožno normatívne zakotviť úplný výpočet spôsobov, ktorými možno zneužiť moc na trhu na ujmu ostatných účastníkov trhu.
2. Význam generálnej klauzuly v súťažnom práve spočíva v tom, že pokiaľ určité konanie naplňuje jej jednotlivé znaky, i keď nie je zachytené v zákone pomenovanou skutkovou podstatou, je konaním zakázaným, a to so všetkými dôsledkami, ktoré z neho pre konajúci subjekt vyplývajú. Akékoľvek konanie, ktoré naplňuje znaky uvedené v generálnej klauzule, môže byť sankcionované ako zneužitie dominantného postavenia, a to i vtedy, ak ho pod žiadnu z demonštratívne vymenovaných skutkových podstát nebude možné podradiť.
3. Koncepcia zneužitia dominantného postavenia sa neobmedzuje len na konanie, ktoré pôsobí negatívne vo vzťahu k ostatným súťažiteľom, ale zahŕňa aj konanie, ktoré poškodzuje spotrebiteľov, pretože neprimerané ceny, ktoré majú účinky a vplyv na postavenie užívateľov alebo spotrebiteľov, sú tiež zakázané.
4. Argumentácia žalobcu, že v jeho správaní ide "o novú skutkovú podstatu", za ktorú by nemal byť sankcionovaný, je právne irelevantná v súťažnom práve. Pokiaľ súťažitelia používajú čoraz sofistikovanejšie praktiky zneužitia, tieto praktiky by potom bolo možné považovať neustále za nové a vidieť v nich prvky novosti, a potom by v podstate nebolo možné subjekt, ktorý používa "novú praktiku", ale hoci nedovolenú praktiku, sankcionovať v oblasti súťažného práva, a preto i na prípady, v ktorých ide o určitú "novosť" praktík v zneužití na trhu" je aplikácia generálnej klauzuly ako inštitútu súťažného práva, súladná so zákonom o ochrane hospodárskej súťaže ako i s článkom 102 ZFEÚ.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Odvolacie námietky žalobcu neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku, ktorým krajský súd vo výroku rozsudku žalobu zamietol. Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodol krajský súd vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom. Z uvedených dôvodov a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalobcu nevyhovel, rozsudok Krajského súdu v Bratislave ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. potvrdil a v podrobnostiach na tam uvedené dôvody odkazuje.

Senát v zhode so žalovaným hodnotí konanie žalobcu ako zneužitie dominantného postavenia, za ktoré mu bola uložená primeraná sankcia. Procesné porušenie, ktoré by malo vplyv na zákonnosť nebolo zistené.

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že ich náhradu účastníkom nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.